

ΟΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΓΟΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ ΚΑΙ Η ΠΑΡΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥΣ

της Α. Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου

Η τελευταία παράγραφος του νέου άρθρου 1511 του Α.Κ., όπως μεταρρυθμίστηκε από το Ν. 1239/83, ορίζει ότι: «Ανάλογα με την ωριμότητα του τέκνου πρέπει να ζητείται και να συνεκτιμάται η γνώμη του πριν από κάθε απόφαση σχετική με τη γονική μέριμνα, εφόσον η απόφαση αφορά τα συμφέροντά του».

Η διάταξη αυτή αποβλέπει κυρίως στο να μην αποφασίζεται σε ποιά γονέα θα δοθεί το παιδί σε περίπτωση διαζυγίου χωρίς να λαβαίνεται υπ' όψη η γνώμη και επιθυμία του.

Είναι γνωστό ότι στα δικαστήρια συχνά γίνεται αγώνας για το ποιός από τους δύο γονείς θα πάρει την επιμέλεια του παιδιού, η δε τελική «κατακύρωση» του, σαν να ήταν αντικείμενο, γίνεται ερήμην του και βάσει των εντυπώσεων που κατάφεραν να δημιουργήσουν στο ακροατήριο οι δικηγόροι υπέρ της μιας ή της άλλης πλευράς. Αυτή η τακτική μπορεί να είναι ψυχικά τραυματική για το παιδί και να το σημαδέψει για όλη του τη ζωή. Μπορεί, π.χ., να το αναγκάσει να συμβιώσει με μια αντιπαθητική μητρική ή να αποχωρισθεί από μια μητέρα ή ένα πατέρα ή τα αδέρφια του που υπεραγαπά, πράγματα που ιδίως σε παιδιά ευαίσθητα μπορεί να έχουν πολύ κακές επιπτώσεις στον ψυχικό τους κόσμο.

Κι' όμως τα δικαστήρια δεν εφαρμόζουν τη διάταξη που αναφέραμε στην αρχή, ίσως και λόγω φόρτου εργασίας. Δεν την θεωρούν υποχρεωτική, παρά τη διατύπωσή της που, όμως, ρητά χρησιμοποιεί το ρήμα «πρέπει» («πρέπει να ζητείται και να συνεκτιμάται η γνώμη του τέκνου»).

Την παράλειψη αυτή τη δικαιολογούν κάποτε με αναφορά στη φράση «ανάλογα με την ωριμότητα» (του τέκνου). Αλλά αυτή ακριβώς η φράση ισχυροποιεί την υποχρέωση της εξέτασης του παιδιού. Γιατί η ωριμότητα (δεν μιλάει για ηλικία ο νόμος) μπορεί να διαπιστωθεί μόνο κατά την εξέταση του παιδιού, και πάντως αναφέρεται στη **συνεκτίμηση** (και όχι στην **εξέταση**) της γνώμης.

Είναι φανερό ότι πρόκειται για παρερμηνεία μιας διάταξης που θα μπορούσε να αποβεί χρησιμότητα, ιδίως αν εφαρμοζόταν σωστά από τον δικαστή (με στοργή προς το παιδί, με ψυχολογικές γνώσεις, ιδιαίτερες και όχι μπροστά σε άλλους ούτε καν τους γονείς).

Χρήσιμο θεωρούμε να σημειώσουμε ότι η ωριμότητα του παιδιού δεν είναι θέμα απλής διανοητικής ανάπτυξης. Ο συναισθηματικός του κόσμος είναι σπουδαιότερο στοιχείο της προσωπικότητάς του. Κι' αν αυτός τραυματισθεί, οι επιπτώσεις στην όλη προσωπικότητά του και στην μελλοντική εξέλιξή του μπορεί να είναι μοιραίες. Ο νόμος δε ρητά επιβάλλει τα της γονικής μέριμνας να ρυθμίζονται με γνώμονα το συμφέρον του παιδιού (ά. 1511, πρώτη παράγρ.).

||

Δεν θεωρούμε άσκοπο να σημειώσουμε μ' αυτή την ευκαιρία ένα άλλο φοβερό άτοπο που γίνεται συχνά τον τελευταίο καιρό κατά την ανάθεση της γονικής μέριμνας. Συχνά το δικαστήριο όταν η μητέρα είναι εργαζόμενη αναθέτει στον επίσης εργαζόμενο (κάποτε, μάλιστα, και αποδειγμένα σκληρό ή αδιάφορο) πατέρα τη γονική μέριμνα για να την ασκήσει ουσιαστικά η μητέρα του, δηλαδή η από την πλευρά του πατέρα γιαγιά του παιδιού. Έτσι καταντάει στη μη επαγγελματικά απασχολημένη γιαγιά να δίνεται από τα δικαστήριά μας προβάδισμα απέναντι στην ίδια τη μητέρα όταν αυτή είναι εργαζόμενη.

Είναι φανερό ότι αυτή η εφαρμογή του νέου οικογενειακού δικαίου αποτελεί προδοσία του όλου πνεύματός του, στηρίζεται δε και σε άνηση ανεπίτρεπτη μεταχείριση, αφού αποκλείει την εργαζόμενη μητέρα, ενώ δίνει στον πατέρα (τυπικά τουλάχιστο) τη μέριμνα του παιδιού παρ' όλο που κι' αυτός εργάζεται. Τονίζουμε ότι η άνηση αυτή μεταχείριση απαγορεύεται γενικά από το άρ. 4 παρ. 2 του Συντάγματος, αλλά και ειδικά από το νέο άρθρο 1511 που επιβάλλει το σεβασμό της ισότητας των φύλων από την απόφαση του Δικαστηρίου που αναθέτει τη γονική μέριμνα.

Διερωτώμαι: Τα δικαστήριά μας δεν αισθάνονται άρα γε πόση ζημιά κάνουν στην κοινωνία ερμηνεύοντας με τόσο αναχρονιστική νοοτροπία μερικές καλές διατάξεις του νέου οικογενειακού μας δικαίου; Είναι ανάγκη να γίνεται ερμηνεία με τη νομοθετική οδό - όπως έγινε για άλλες διατάξεις του - για να μη ματαιώνονται οι ευεργετικές επιπτώσεις του;

Ίσως η ίδρυση οικογενειακών δικαστηρίων, με πολλή προσοχή και με συνεπικουρία εκ μέρους κοινωνικών λειτουργών, να δημιουργούσε άλλο πνεύμα στο χειρισμό των λεπτών οικογενειακών προβλημάτων. Και να απήλασσε τους κριτές από τον υπερβολικό φόρτο εργασίας κάτω από τον οποίο ασκούν συχνά το λειτουργήμα τους σήμερα. Αυτό δεν σημαίνει, βέβαια, ότι δικαιολογούνται και ακόμη λιγότερο ότι επιτρέπεται να εμποδωθούν σήμερα παρερμηνείες σοβαρές σαν τις παραπάνω και ότι δεν έχουμε καθήκον να αγωνιζόμαστε για την εφαρμογή στην πράξη των καλών πρόσφατων μεταρρυθμίσεων.